

Midt-Telemark
kommune

Samfunnsdel

av kommuneplan for Midt-Telemark kommune
2019 - 2031

Høringsforslag

Innhald

01. Forord	3
02. Visjon	4
03. Utviklingstrekk	5
04. Satsingsområde	7
05. Arealstrategiar	13
06. Oppfølging av planen	15

“Vi skaper framtida saman”

01

Forord

Kommuneplanen er det viktigaste styringsdokumentet for kommunen, og mål og strategiar i denne skal følgjast i all kommunal verksemd.

Sauherad og Bø kommunar slår seg saman til Midt-Telemark kommune frå og med 2020. Saman skal kommune, næringsliv, kompetansmiljø og innbyggjarar skape framtida i ein region i sterk utvikling. Der- som ein skal lykkast i å løyse dagens og framtidige utfordringar og forsterke positive utviklingstrekk, er ein avhengig av å arbeide langsiktig og strategisk etter eit tydeleg planverk.

Mette Haugholt
Ordfører Sauherad kommune

Borgar Kaasa
Ordfører Bø kommune

02

Visjon

I Midt-Telemark kommune skal VI på tvers av alder, bakgrunn og geografi SAMAN SKAPE ei FRAMTID for dei som lever her

Ein visjon kan vere uforpliktande ønskje, ein laus draum om korleis lokalsamfunnet ser ut 10-15 år fram i tid eller ein konkret målsetting; eit bilete på kva ein ønskjer å få til gjennom langsiktig arbeid utifrå vedtatte mål og strategiar.

Visjonen for Midt-Telemark tar utgangspunkt i intensjonsavtala som blei vedtatt for samanslåing av Bø og Sauherad kommunar.

Ein skal i planperioden skape noko nytt saman, ei felles framtid. Visjonen peiker på kva verdiar og praksisar som skal ligge til grunn for arbeidet i ny kommune.

03

Utviklingstrekk

Midt-Telemark kommune er i vekst, og prognosane tilseier eit innbyggartal på om lag 12000 innbyggjarar mot slutten av planperioden. Ein høg andel av arbeidsplassane er knytt opp mot industri, landbruk og besøksnæringar, og Universitetet i Sørøst-Norge med sine 3000 studentar på Campus Bø utgjer ein motor for utvikling i regionen.

Befolkningsvekst og nye arbeidsplassar

Sauherad og Bø kommunar har hatt ulik demografisk utvikling. Bø har opplevd sterk befolkningsvekst over lang tid, saman med vekst i arbeidsplassar, både innanfor offentleg og privat sektor. Veksten har i all hovudsak skjedd i tilknytning til Bø sentrum.

I Sauherad generelt har både folketalet og tal på arbeidsplassar vore relativt stabilt, men Gvarv og Hørte har opplevd auke i befolkninga.

Prognosene for Midt-Telemark kommune tilseier fortsatt befolkningsvekst, og planen bygger opp under dette.

Universitetet viktig for utvikling

Universitetet i Sørøst-Norge er ein viktig motor for utviklinga i området, og i dag er det om lag 2800 studentar ved Campus Bø i Bø sentrum.

Handel og kulturliv bidrar til attraktivitet

Handelen i Midt-Telemark er i all hovudsak konsentrert til Bø sentrum, som med stoppestad på Sørlandsbanen, urbane kvalitetar og eit rikt kulturliv bidrar til attraktiviteten i området.

Reiseliv og landbruksnæring

Reiselivet er ei viktig næring i Midt-Telemark, der Bø Sommarland med i overkant av 150 000 besøkande i løpet av sommarmånadene gir store ringverknader.

Midt-Telemark har ei innovativ landbruksnæring som har markert seg tydeleg innanfor fruktproduksjon, og Midt-Telemark vil vere den største jordbrukskommunen i Telemark.

Levekårsutfordringar

Andelen innbyggjarar over 67 år vil auke betydeleg i planperioden. Dette betyr auka behov for mindre bueiningar

nær tenestene og auka press på pleie- og omsorgstenestene.

Midt-Telemark har levekårsutfordringar knytt til at større andel barn veks opp i låginntektsfamilier her enn elles i landet, og utfordringane knytt til aukande grad av sosial ulikheit er mange.

Auke i psykiske lidningar hjå unge og utfordringar knytt til einsemd gir behov for utvikling av helsetenestene og tverrfagleg arbeid med folkehelse og samfunnsutvikling.

Sterk frivillig sektor

Midt-Telemark har ein sterk og aktiv frivillig sektor som er vesentleg for utvikling av gode oppvekstvilkår og ein attraktiv stad å bu og leve.

Framtidsretta arbeidsplasser og senterstruktur

Midt-Telemark kommune skal vere ein stad der tillitsbasert og tett samarbeid mellom kommune, næringsliv, handel,

turisme og kompetansemiljø knytt til universitetet fører til utvikling av nye, framtidsretta arbeidsplassar.

Dei to kommunane har ulik senterstruktur, og eit sentralt element i planarbeidet har vore å etablere ein framtidig senterstruktur for ny kommune.

Tar klimautfordringar på alvor

Hovudkjelda til klimagassutslepp frå Midt-Telemark er vegtrafikk. Gjennom Bygdepakke Bø og Sauherad arbeider kommunane saman for å redusere lokal biltrafikk og utvikle attraktive og klimavenlege sentrum.

Klimaendringar byr på utfordringar knytt til naturfare som skred, flaumfare og store vassmengder ved kraftige regnskyll, men temperatúrauke og kortare vintersesong vil også gje konsekvensar for både landbruk og reiseliv.

04

Satsingsområde

Gjennom fire satsingsområde som bygger på visjonen “Vi skaper framtida saman” skal vi utvikle både lokalsamfunnet og kommunen som organisasjon.

Planen er delt inn i fire tverrfaglege satsingsområde. Under kvart satsingsområde er det definert langsiktige mål for korleis ein vil at Midt-Telemark kommune skal sjå ut i løpet av planperioden (slik vil vi ha det). Under kvart mål ligg det strategiar for korleis kommunen vil arbeide for å nå målet (slik gjer vi det).

Måla seier noko om kva ein vil innafor følgjande områder:

- Folkehelse
- Pleie og omsorg
- Oppvekst og utdanning
- Kommunen som lokal aktør og arbeidsgjevar
- Kompetanse
- Digitalisering
- Kultur, idrett og frivilligheit
- Natur, miljø og klima
- Næringsutvikling og vekst

Det første året av planperioden står Bø og Sauherad kommunar ovanfor spanande og krevjande prosessar der to kommunar skal bli ein, og dei påfølgjande åra vil bli prega av arbeidet med å bygge ein ny kommune. Midt-Telemark kommune skal byggast som ein kompetent og handlekraftig organisasjon med auka bruk av digitale og tverrfaglege løysingar.

Måla for denne prosessen vil bli konkretisert i ein arbeidsgjevarstrategi, som vil gje konsekvensar for intern samhandling og kommunen si kontakt og dialog med omverdenen.

Midt-Telemark kommune vil, i arbeidet for å skape den gode framtida som vi alle ønskjer, vere heilt avhengig av menneska om bur, arbeid og på ulikt vis verkar i kommunen. God samfunnsutvikling krev eit tett og tillitsbasert samarbeid mellom kommunen og aktørar med ønske om å delta, og på fleire område er kommunen sitt beste bidrag å leggje til rette for ønska utvikling.

Satsingsområde

Foto: Hamish Moore

Saman

- demokrati, identitet og samskaping

Slik vil vi ha det	Slik gjer vi det
Innbyggjarar i Midt-Telemark kommune opplever tilhøyrrighet til ny kommune	Sikrar medverknad i alle planar og i utviklingsprosjekt Sikrar barn og unge innflyting i saker som angår dei Legg til rette for naudsynt digital infrastruktur og kompetanse hos innbyggjarane Gir innsikt i prosessar, resultat og prioriteringar gjennom digitale løysingar Legg til rette for felles møteplassar for ungdom frå heile kommunen Har ein tydeleg grafisk profil i møte med innbyggjarane
Midt-Telemark har ein sterk og aktiv frivillig sektor	Kartlegg aktivitet i frivillig sektor og potensiale for samskaping med kommunen Samarbeider med frivillig sektor om forutsigbare rammevilkår Høyrer frivillig sektor i aktuelle saker Samarbeider og har regelmessig dialog med frivillig
Kommune, næringsliv og innbyggjarar har tillit til kvarandre	Kommuniserer tydeleg og opent med innbyggjarane og gir rom for deltaking Legg til rette for innsyn og openheit i besluttingsprosessar Etablerer forum for samarbeid mellom kommune, næringsliv og Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Har fokus på rettsikkerhet og lik behandling ved utøving av offentleg mynde og arbeider i tråd med vedtatte planar.

Skapar

- attraktivitet for næring, bustad og besøk

Slik vil vi ha det	Slik gjer vi det
Folketalet i Midt-Telemark kommune veks på høgde med landsgjennomsnittet	Utviklar lokalsamfunnet gjennom strategisk planlegging, risikovilje og gjennomføringskraft Legg til rette for eit variert bustadtilbod tilpassa behov og alder Vidareutviklar buss- og togtilbodet for pendlarar
Det etablerast 400 nye arbeidsplassar i Midt-Telemark kommune	Prioriterer utviklingsprosjekt og samhandling med eksterne aktørar Styrkar samarbeidet mellom næringsapparatet, landbrukskontoret og destinasjonsselskapet Legg til rette for nyetableringar og vidareutviklar eksisterande næringar Legg til rette for attraktive næringsareal

Midt-Telemark er ein attraktiv skule- og studiestad	Er ein aktiv vertskommune og gir eit godt tenestetilbod for elevar og studentar Etablerer samarbeidsfora med USN, Studentsamskipnaden i Sørøst-Norge (SSN), Bø vidaregåande skule og Sagavoll folkehøgskule. Samarbeider med aktørane på Campus Bø om vidareutvikling av campus og etablering av forskingspark.
Bø sentrum er eit levande regionsenter for handel og utdanning i Vestfold og Telemark	Legg til rette for fortetting med bustad, næring og urbane kvaliteter i og i gangavstand til sentrum Vidareutviklar eit kompakt sentrum der detaljhandel er konsentrert til dagens handelssentrum Vidareutviklar kollektivknutepunktet Bø stasjon Prioriterer gåande, syklande og kollektivtrafikk for å stoppe veksten i lokal biltrafikk i sentrum og for å utvikle eit attraktiv sentrum. Vidareutviklar Gullbring kulturanlegg som eit regionalt kulturanlegg Arbeider for lokalisering av statlege arbeidsplassar til regionsenteret
Gvarv er eit levande lokalsenter for bustad, handel og næring i Midt-Telemark kommune	Legg til rette for fortetting med bustad, næring og attraktive møteplassar i og i gangavstand til sentrum. Vidareutviklar kollektivknutepunktet Gvarv Lokaliserer offentleg tenestetilbod i sentrum
Midt-Telemark er eit attraktivt reisemål med Bø Sommarland og Telemarkskanalen som fyrtårn	Er ein aktiv vertskommune for reiselivet gjennom lokalt og regionalt destinasjonsselskap Støttar opp under satsingane langs aksene Lifjell-Bø Sommarland-fruktbygda-Norsjø/Telemarkskanalen Legg til rette for vidareutvikling av Akkerhaugen som reisemål og knutepunkt for reiseliv knytt til Telemarkskanalen. Prioriterer utvikling og vedlikehald av offentleg infrastruktur knytt til reisemål og attraksjonar Sikrar og legg til rette badeplassar og tilkomst til friluftsområde Legg til rette for utvikling og utviding av eksisterande hytteområde
Midt-Telemark er ein av landets fremste kulturkommunar	Legg til rette for at alle innbyggjarar har tilgang til eit godt og mangfaldig kulturtilbod Utviklar og styrker den kulturelle grunnmuren som består av bibliotek, kulturskule, kulturhus med kino, museum og aktivitet i frivillige lag og organisasjonar. Legg til rette for at idrett-, kunst- og kulturaktivitet har eigna lokale og anlegg Er ein aktiv og kompetent vertskommune for lokale og regionale kulturinstitusjonar og -arrangørar Tar vare på historisk identitet gjennom sikring og formidling av kulturarven

Vi

- livskvalitet og levekår

Slik vil vi ha det	Slik gjer vi det
Midt-Telemark kommune gir gode, effektive og tilpassa tenester til innbygarane	Har ein arbeidsgivarstrategi som gjer kommunen i stand til å yte gode og effektive tenester Prioriterer tidleg innsats og samarbeid systematisk på tvers av fagområde og tenester Integrerer digitale verktøy i tenesteproduksjonen, som gir betre trygghet for brukarane, betre tenestekvalitet og meir effektiv tenesteproduksjon Arbeider systematisk med kvalitetsutvikling i tenestene ved hjelp av brukarmedverknad, -undersøkingar og styringsdata
Midt-Telemark kommune har ein oppvekstpolitikk som sikrar at minimum 85% av elevane fullfører vidaregåande skule	Aukar nivå på grunnskulepoeng ved å gi differensiert og tilpassa undervisning med høg kvalitet Arbeider aktivt med psykososialt miljø i skular og barnehagar Styrkar samarbeidet mellom NAV, Oppfølgingstenesta og kommunen Vidareutviklar skulehelsetenesta i form av tverrfagleg samarbeid, kompetanseheving og målretta innsats Tar inn lærlingar i alle kommunale tenester
Innbygarane i Midt-Telemark har eit aktivt og helsefremjande liv	Legg folkehelseperspektiv til grunn for all planlegging Bruker kulturtenestene aktivt i folkehelsearbeidet Vektlegg utjamning av sosial ulikskap ved utvikling av alle kommunale tenester Utviklar det psykiske helsetilbodet med satsing på lågterskel behandlingstilbod Legg til rette for frivillig organisert og uorganisert aktivitet Sikrar areal til nærfriluftsliv og leik der folk bur Prioriterer utbygging og vedlikehald av gang- og sykkelnett
Innbygarar i Midt-Telemark med behov for tilpassa tenester skal kunne bu heime så lenge som mogleg	Legg til rette for eit variert bustadtilbod der generasjonar kan møtast Prioriterer heimesjukepleia for å ivareta medisinske og praktiske behov og tryggleik og dagtilbod for eldre
Alle har like høve til å delta i aktivitetar i samfunnet uavhengig av funksjonsnivå, sosial, kulturell eller økonomisk bakgrunn	Tar imot flyktningar på nivå med statlege forventningar Legg til rette for opne og inkluderande møteplassar Arbeider systematisk med kommunen som ein inkluderande arbeidsplass Utformar bygg, anlegg og digitale tenester universelt slik at dei kan nyttast av alle menneske med ulikt funksjonsnivå

Framtida

- innovativt, smart og grønt Midt-Telemark

Slik vil vi ha det	Slik gjer vi det
Midt-Telemark har ein innovativ landbruksnæring som aukar verdiskapinga i landbruket i planperioden	Legge til rette for samarbeid mellom relevante kompetansemiljø, kommunen og næringa Praktiserer eit strengt jordvern Legg til rette for eit levande miljø og tydeleg profil innanfor fruktdyrking og vidareforedling
Midt-Telemark kommune har eit miljømessig ansvarleg forbruk og produksjon	Arbeider systematisk for å redusere direkte og indirekte klimagassutslepp Prioriterer vedlikehald av eksisterande bygg og anlegg Baserer utbyggingsprosjekt på framtidretta energiløysingar og materialbruk Miljøsertifiserer kommunale verksemder
Midt-Telemark har eit kompakt utbyggingsmønster som legg til rette for klimavenleg transport	Lokaliserer kontorarbeidsplassar, detaljhandel og publikumsretta funksjonar til region- og lokalsenter Sikrar infrastruktur for mjuke trafikantar ved alle utbyggingar og langs hovudvegane Lokaliserer større bustadområde i tilknytning region- og lokalsentra med skule og tenestetilbod Samarbeider med overordna mynde om samordna areal- og transportplanlegging Fortetter med bustad og næring innanfor eksisterande sentrumsavgrensingar i regionsenter og lokalsenter Utviklar kollektivtilbodet langs sentrale akser og bygger opp under Sørlandsbanen og Bratsbergbanen.
Midt-Telemark har attraktive, verdifulle og tilgjengelege natur- og friluftsområde	Kartlegg naturmangfald og friluftsområde Sikrar verdifullt naturmangfald og viktige friluftsområde i arealplanar Legg til rette i arealplanar for ein samanhengande «kyststi» langs Norsjø og Bøelva
Kommune, næringsliv og utdanningsinstitusjonar stimulerer saman til innovasjon og nyskaping	Samarbeider med næringsliv, USN og skular om digitalisering, forskning og innovasjon Tar i bruk teknologi som bidrar til tenesteinnovasjon og effektive tenester Bidrar til nyskaping og produktivitet gjennom innovative anskaffingar
Midt-Telemark har god beredskap for å forebygge og handtere alvorlege hendingar og klimaendringar	Integrerer omsyn til klimaendringar i all fysisk planlegging Kartlegg risiko for flaum og skred Sikrar og vidareutviklar blågrøne strukturer som kan handtere ekstremnedbør

05

Arealstrategiar

Arealstrategien viser kva satsingsområda og måla betyr for arealbruken. Arealbruk som støtter opp om måla er avgjerande for måloppnåing.

Samfunnsdelen peiker ut dei viktigaste satsingsområda og måla for dei neste 12 åra. Arealstrategien er bindeleddet mellom samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen og blir førande for den fyrste arealdelen av kommuneplanen for Midt-Telemark kommune. Ved utarbeiding av ny arealdel vil vidareføring av ikkje-regulerte byggeområde i gjeldande arealdelar for Sauherad og Bø kommunar bli vurdert opp mot arealstrategiane.

I tråd med måla i planen vil Bø vere regionsenter og kommunesenter for ny kommune, og Gvarv får posisjon som lokalsenter. Prinsipp for senterstruktur i Midt-Telemark kommune er illustrert under. Bustadbygging skal i tråd med Regional plan for areal og transport for Telemark i hovudsak bygge opp under dei to tettstadene, og øvrig utbygging av bustader skal bygge opp under grendesentra Nordagutu og Akkerhaugen.

I allereie vedtatte reguleringsplanar litt eit betydeleg potensiale for bustad-

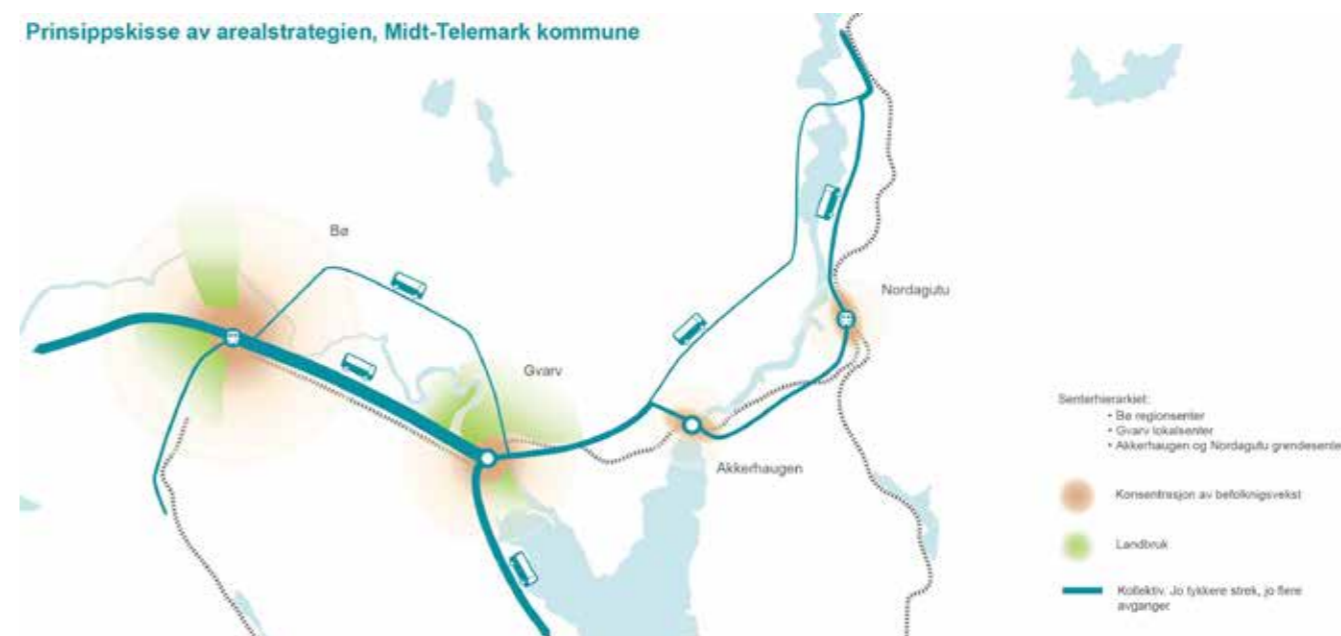
bygging knytt til alle dei eksisterande tettstadene i Sauherad. Strategiane vil ikkje vere til hinder for ein moderat bustadutvikling på Akkerhaugen, Nordagutu og Hørte.

Senterdefinisjoner fra Regional plan for areal og transport for Telemark

Regionsenter: Byar og tettstader med service- og tenestetilbod som skal betene heile regionen.

Lokalsenter: Større sentra med fleire private og offentlege tenestefunksjonar, tilpassa befolkningsgrunnlaget. Viktig møteplass i lokalmiljøet.

Grendesenter: Mindre sentra med enkeltstående/få tenester eller lokal møteplass.

Følgande strategiar for langsiktig arealutvikling skal bygge opp under måla i planen:

1. Bø utviklast som regionsenter for Telemark, Gvarv som lokalsenter for Midt-Telemark kommune og Akkerhaugen og Nordagutu som grendesentra. Avgrensing av tettstadene følger prinsippa i gjeldande arealdelar.
2. 70% av bustadbygging i kommunen skal skje innanfor tettstadene Bø og Gvarv. Øvrig bustadbygging skal bygge opp under eksisterande grendesentra, men det skal vere høve til spreidd bustadbygging etter gitte kriteria.
3. Det leggst til rette for fortetting med fokus på kvalitet, vassveggar og grønstruktur i sentrumskjerna i Bø og på Gvarv
4. Veksten i lokal persontransport skal takast gjennom gange, sykkel og kollektivtransport
5. Tenesteyting med høg besøksfrekvens og detaljhandel over 800 m2 konsentrerast til Gvarv og Bø sentrum ved fortetting innanfor dagens sentrumsgrenser.
6. Plasskrevjande handel kan etablerast utanfor sentrum i Oredalen, Brenna og Bø handelspark.
7. Viktige friluft- og naturområde og tilkomst frå bustadområde skal sikrast.
8. Strandsona skal sikrast for allmenta, og det skal opnast for reiselivsutvikling knytt til vassdraget. Bustadbygging knytt til strandsona skal ikkje forringe verdiane i strandsona eller tilkomsten for allmenta.
9. Det leggst til rette for variert bustadstruktur for å sikre sosiale møteplassar, mangfald og liv i nærmiljøet
10. Bygging av fritidsbustader skal skje ved fortetting i tilknytning til eksisterande område for fritidsbustader og styrking av eksisterande destinasjonar.

06

Oppfølging av planen

Saman skapar vi framtida

Utvikling av Midt-Telemark i planperioden vil ikkje berre skje i kommunal regi, men i heile lokalsamfunnet. Samskaping og samarbeid med ulike aktører er difor vektlagt i planen.

Samfunnsdelen skal ha ein handlingsdel som skal rullerast årleg. For Midt-Telemark kommune f.o.m. 2020 ønskjer kommunen

at 4-årig økonomiplan skal utgjere handlingsdelen for å få ei tett kopling mellom satsingsområde og mål i planen og prioritering av økonomiske ressursar.

Saman skapar vi framtida

